

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Saatavien perintä ja maksuvaikeudet

Asianajotoimisto Lindblad & Co Oy

6 toimistoa – 10 juristia

- Tehokasta tiimityötä
- Paikallinen toimisto
- Ketjun kattavuudella
- Kansainvälistä osaamista
- Palveluissa paino yrityspalveluissa

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Olemme parhaimmillamme

- Sukupolvenvaihdokset
- Sopimukset
- Verotus
- Yrityssaneeraus ja konkurssit
- IPR eli immateriaalioikeudet
- Etabloitumispalvelut

Mittaamme
asiakastyytyväisyyttä
kehittääksemme
toimintaamme edelleen.

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Sopimusriidat

- Sopimusriidoissa on yleensä kysymys
  - sopimuksen sisällöstä
  - virheellisestä suorituksesta
  - onko sopimus lainkaan syntynyt
- Joka vetoaa sopimukseen on näyttövelvollinen sen olemassaolosta
- Tarjous-vastaus periaate

Tuloksellista juridiikkaa

Sopimusneuvottelut

- Oikeustoimilaki ei säätele neuvottelutilanteita
- **Lähtökohtaisesti sopimusneuvottelut eivät sido**
- Sopimuksen voidaan katsoa syntyneen, mikäli osapuolet ovat päässeet yksimielisyyteen keskeisistä kohdista
- Edellinen voidaan estää sopimalla neuvotteluiden aluksi, että sitova sopimus syntyy vasta kirjallisen sopimuksen **allekirjoituksella**
- Pääsääntöisesti ei velvollisuutta korvata toisen osapuolen neuvottelukuluja

Tuloksellista juridiikkaa

Kuluttajakauppa

- Tavarat: Hinta määräytyy sen mukaan, mitä myyjä ja ostaja ovat sopineet
  - Jos tavarann hinnasta ei ole sovittu ostajan maksettava hinta, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tavarann laatu ja ominaisuudet, kaupantekohetken käypä hinta sekä muut olosuhteet
  - Jos tavaraa markkinoitaessa on annettu hinnasta tai hinnan laskemistavasta kaupantekoajankohdan hintatasoa tarkoittavia tietoja, joiden voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan -> hinta määräytyy annettujen tietojen mukaisesti
- Palvelut: Hinta määräytyy sen mukaan, mitä myyjä ja ostaja ovat sopineet
  - Jos hinnasta ei ole sovittu kuluttajan maksettava hinta, joka on kohtuullinen ottaen huomioon palveluksen sisältö, laajuus, laatu, taloudellisesti tarkoituksenmukainen suoritustapa, sopimuksentekoajankohdan käypä hinta tai hinnan laskemistapa sekä muut olosuhteet
  - Jos palvelusta markkinoitaessa on annettu hinnasta tai hinnan laskemistavasta sopimuksentekoajankohdan hintatasoa tarkoittavia tietoja, joiden voidaan olettaa vaikuttaneen sopimukseen -> hinta määräytyy annettujen tietojen mukaisesti
    - Tämä ei koske tilanteita, joissa hinta-arvio on annettu

Hinta-arvio kuluttajapalveluissa

- Tieto hinnasta, joka on annettu **tiettyä, sisällöltään ainakin pääpiirteissään yksilöityä palvelussuoritusta silmällä pitäen**
  - Elinkeinonharjoittajalla oltava kohtuulliset mahdollisuudet perustaa hinta-arvio riittävän täsmällisiin tietoihin asiaan vaikuttavista seikoista
- Hinta-arvion tekemisestä voidaan vaatia maksu, mutta tästä on ilmoitettava etukäteen
  - Jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aihetta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta
- **Jos annetaan hinta-arvio kuluttajapalveluksesta, lopullinen hinta saa ylittää arvion enintään 15 prosentilla**
- Hinta-arvio annetaan kokonaishinnasta, jollei toisin sovita
  - Tilaajalle ilmoitettava, jos hinta-arvio koskee **vain palveluksen tiettyä osaa**
- Yksittäisissä sopimustilanteissa voidaan myös sopia erikseen ja nimenomaisesti siitä, **kuinka paljon annettu hinta-arvio saadaan ylittää**
  - Vakiosopimusehtoihin otettu lauseke yli 15 % poikkeamasta ei ole kuitenkaan hyväksyttävä

Kiinteä hinta kuluttajapalveluissa

- **Riippumaton palveluksen suorittamiseen käytetystä ajasta, tarvikkeista yms.**
- Elinkeinonharjoittaja **ei saa ylittää, mutta ei tarvitse alentaa**, jos työ osoittautuu halvemmaksi
- Kuluttajariitalautakunta 3528/34/09:
  - Tuulilasinpyyhkijöiden vaihdon hinnaksi sovittu yhteensä 60 e
  - Elinkeinonharjoittaja veloittanut 117,23 e
  - Elinkeinonharjoittaja tuonut esille, että kuluttajaa on laskutettu töistä, joiden yhteinen kustannusarvio oli ollut 610 e ja lopulliset kustannukset olivat olleet 684 e, jonka mukaisesti kustannusarvio oli ylittynyt 12 %:lla
  - Työmääräyksen mukainen hinta ollut 60 e, eikä elinkeinonharjoittaja kyennyt osoittamaan, että kyse olisi ollut hinta-arviosta tai että osapuolten kesken olisi sovittu muusta hinnasta myöhemmin
  - Näin ollen kyse ollut kiinteästä hinnasta ja elinkeinonharjoittajaa on suositettu maksamaan kuluttajalle 57,23 e (117,23 e - 60 e)

Tuloksellista juridiikkaa

Enimmäishinta kuluttajapalveluissa

- **Elinkeinonharjoittajalla ei ole oikeutta periä tätä ylittävää maksua**, vaikka suoritus olisi vaatinut enimmäishintaa suuremmat kustannukset ja työmäärän
- **Hinta voi kuitenkin alentua**, jos esimerkiksi materiaalien kustannukset osoittautuvatkin pienemmiksi
- **Jos palvelukselle on sovittu enimmäishinta, sitä ei saisi missään tilanteissa ylittää lisätöilläkään**

Tuloksellista juridiikkaa

Suuntaa-antava hintatieto kuluttajapalveluissa

- Yleispiirteisempi kuin hinta-arvio
  - yleisesti kyseessä olevan tyyppiseen suoritukseen liittyvä hintataso eikä yksittäisen palveluksen arvioitu hinta
- Esim. puhelimitse annettu tieto hinnasta, joka perustuu kuluttajan omaan kuvaukseen laitteessa olevasta viasta, ilman että elinkeinonharjoittaja on itse tutustunut laitteeseen
- Jos hinta tulee olemaan huomattavasti tilaajalle annettua suuntaa-antavaa hintatietoa korkeampi, on tilaajalle ilmoitettava viipymättä
- **Mikä tahansa hintatieto, joka mainitaan palveluksesta neuvoteltaessa ei näin ollen täytä hinta-arvion määritelmää**
  - Esim. hintatieto, joka perustuu vain summittaiseen, täsmentymättömään tietoon palveluksen sisällöstä ja kuvastaa vain kyseisen tyyppisen palveluksen tyypillistä hintatasoa, eikä konkreettisen palveluksen arvioitua hintaa, ei ole hinta-arvio

Toimenpiteet hinta-arvioinnin jäädessä liian alhaiseksi 1/4

- Jos osoittautuu, että palvelus tulisi **huomattavasti kalliimmaksi** kuin kuluttaja on kohtuudella voinut odottaa, on elinkeinonharjoittajan **ilmoitettava tästä viipymättä** tilaajalle
  - Elinkeinonharjoittajan reagoitava heti, kun havaitsee, että annettu hintatieto, -arvio tms. ylittyy
  - Ilmoitettava kuluttajalle kirjallisesti
- Jollei kuluttaja ole tavoitettavissa kohtuullisessa ajassa tai ei anna tarvittavia ohjeita, elinkeinonharjoittajan on **keskeytettävä** palveluksen suorittaminen
- Elinkeinonharjoittaja **saa** kuitenkin **jatkaa** suoritusta, jos hänellä on **erityistä syytä** olettaa, että tilaaja kuitenkin haluaa palveluksen suoritettavaksi
- Jos elinkeinonharjoittaja laiminlyö neuvontavelvollisuuden, palveluksessa on virhe

Tuloksellista juridiikkaa

Toimenpiteet hinta-arvioinnin jäädessä liian alhaiseksi 2/4

- Milloin palvelus tulee **huomattavasti kalliimmaksi** kuin kuluttaja on kohtuudella voinut odottaa
  - Kuluttajan olettamukset palveluksen hinnasta riippuvat siitä, **mitä samankaltainen palvelus yleensä maksaa**
  - **Millaisia tietoja on esitetty** sopimusta tehtäessä
  - Kysymys tilanteesta, joissa varsinaista hinta-arviota ei ole annettu
  - Ei sovelleta samanlaista 15 %:n ylityksen sääntöä kuin hinta-arvion yhteydessä
  - Mahdollinen suuntaa-antava hintatieto luo tärkeän rajapyykin arvioitaessa sitä, ”jos palvelus ilmeisesti tulee huomattavasti kalliimmaksi kuin tilaaja on kohtuudella voinut odottaa”

Toimenpiteet hinta-arvioinnin jäädessä liian alhaiseksi 3/4

- Elinkeinonharjoittajan huomioitava toimissaan mahdollinen **vahingonkorvausvelvollisuutensa**, mikäli **keskeyttää** työt ja kuluttajalle syntyy siitä vahinkoa
  - Esimerkiksi pakastimen korjauksen keskeyttäminen johtaisi arvokkaiden pakasteiden sulamiseen, jolloin syntyisi suurempi vahinko kuin korjauskustannusten nousu aiheuttaa
  - Perusteltua syytä jatkaa toimenpiteillä, jotka ovat **välttämättömiä vahingon torjumiseksi**
  - Ratkaisevaa se, miten elinkeinonharjoittaja toiminut hänellä olleiden tietojen valossa, jos **kuluttajan ohjeita** ei saatavilla

Tuloksellista juridiikkaa

Toimenpiteet hinta-arvioinnin jäädessä liian alhaiseksi 4/4

- Mahdollisuus välttää kohtuuttomuus elinkeinonharjoittajan kannalta
- Ilmoitettava kuluttajalle, mikäli työn onnistuminen on epävarmaa joka tapauksessa tai mikäli kustannuksia ei pystytä arvioimaan
- Varauduttava neuvotteluihin kuluttajan kanssa

Tuloksellista juridiikkaa

Lisätyöt 1/3

- Palveluksen on vastattava sisällöltään, suoritustavaltaan ja tulokseltaan sitä mitä osapuolten kesken on asiasta **sovittu**
- Jos ilmenee tarvetta **toimeksiantoon kuulumattomiin toimenpiteisiin**, jotka **katsotaan tarkoituksenmukaisiksi ja tarpeellisiksi suorittaa samassa yhteydessä**, pääsäännön mukaan on pyydettävä työn tilaajalta **lupa** näiden lisätöiden suorittamiseen
- Mitä täsmentymättömämpi toimeksianto on, sitä suurempi merkitys on elinkeinonharjoittajan velvollisuudella ottaa yhteyttä kuluttajaan **lisäohjeiden saamiseksi**, jos sopimuksenteon jälkeen osoittautuu, että palvelus tulee huomattavasti odotettua kalliimmaksi

Tuloksellista juridiikkaa

Lisätyöt 2/3

- Jos **tilaajaa ei tavoiteta** kohtuullisessa ajassa
  - Kokonaiskustannuksiltaan **vähäiset** lisätyöt saa suorittaa
    - Esimerkiksi 30 euron korjaustyön yhteydessä suoritettava 10 euron arvoinen hyödyllinen lisätyö saatetaan katsoa hyväksyttäväksi
  - Lisätyöt voidaan katsoa sallituiksi myös, jos niistä perittävät **kokonaiskustannukset** ovat **vähäiset suhteessa** sovitun palveluksen hintaan tai siitä annettuun hinta-arvioon
    - Tarkoitettu sovellettavaksi muiden kuin euromääräisesti pienehköjen palvelusten yhteydessä
    - Mitä kalliimmasta palveluksesta kyse, sitä suuremmalla syyllä olisi tarve hankkia tilaajan suostumus lisätöihin
    - Esimerkiksi arvoltaan huomattavien auton korjaustöiden kohdalla arvoltaan jo yli 10 % suuruiset lisätyöt saattavat olla kyseenalaisia

Lisätyöt 3/3

- Kuluttajavalituslautakunta 03/34/2943:
  - Auto viety korjattavaksi *virtalukon toimintahäiriön* vuoksi
  - Huollossa virtalukon vaurio todettu niin pahaksi, että lukko uusittu
  - Samalla vaihdettu vialliseksi paljastunut *turvatyynyn kellojousi*, johon ei kuluttajan mukaan kysytty lupaa
  - Korjaamon mukaan kellojousi oli vaurioitunut viallisen virtalukon aiheuttamasta virtapiikistä, joten **kellojousen vaihto ollut lukon vian seurannaisvaikutus**
  - Lautakunta katsoi, ettei työtilaus ollut koskenut kellojousen vaihtoa, jonka vuoksi kyseessä ollut **lisätyö**, jonka suorittamiseen elinkeinoharjoittajan olisi tullut pyytää **lupa**
  - Ei oikeutta laskuttaa kellojousen vaihdosta

Lisätyöt ja palveluksen hinta

- Kuluttajavalituslautakunta 02/34/1065:
  - Kuluttaja vienyt henkilöauton *peltivaurioiden* korjaukseen
  - Elinkeinonharjoittaja arvioinut korjauksen hinnaksi 4 000-5 000 mk (672-841 e)
  - Lopullinen hinta ollut 1 769,90 e
  - Elinkeinonharjoittaja ei kyennyt näyttämään, että kysymyksessä olisi ollut **suuntaa-antava hintatieto**, että **hinta-arvion ylittämisestä olisi sovittu**, eikä että hän olisi saanut **lisätöille suostumuksen**
  - Tämän vuoksi elinkeinonharjoittajalla ei oikeutta laskuttaa tehdyistä lisätöistä
  - Elinkeinonharjoittajalla ollut oikeus laskuttaa työstä enintään 967,08 euroa
  - Elinkeinonharjoittajaa suositeltiin palauttamaan kuluttajalle 802,82 e

Tuloksellista juridiikkaa

Rajanveto palveluiden hinnan arviointeihin liittyen

- Mikäli syntyy erimielisyyttä siitä, onko kyseessä ollut **hinta-arvio, suuntaa-antava hintatieto, enimmäishinta vai kiinteä hinta**
  - elinkeinonharjoittajan pystyttävä näyttämään väitteensä toteen
- Pohdittaessa sitä, onko kysymyksessä hinta-arvio vai suuntaa-antava hintatieto, ratkaisevaa kiinnittää huomio palveluksen luonteeseen ja olosuhteisiin, joissa arvio tai tieto on annettu
  - Ei ole ratkaisevaa se mitä ilmaisua elinkeinonharjoittaja käyttää
  - Ratkaisevaa on se, millä tavoin kuluttajalla on kyseisissä olosuhteissa ollut perusteltua aiheutta ymmärtää
  - Elinkeinonharjoittajan on tehtävä selväksi mitä hintatieto tarkoittaa
- Elinkeinonharjoittajan varautumiskeinoja
  - Valmis asiakirjapohja
  - Kuluttajan kanssa voi sopia, että työvaiheet hinnoitellaan erikseen

Hinta-arvioinnit

- Kuluttajavalituslautakunta 01/37/422:
  - Osapuolet sopineet rannan ruoppauksesta, kesämökin perustan kaivuusta ja tarvittavista soranajoista
  - Urakoitsija ilmoittanut suullisesti 25 000 markan hintatiedon, jonka sitovuudesta tullut kiistaa
  - Hintatieto oli annettu selvityksen mukaan niin varhaisessa vaiheessa ettei kesämökin täsmällistä toteutustapaakaan ollut päätetty
  - Hintatietoa oli pidettävä hinta-arviona, joka oli mahdollista ylittää enintään 15 prosentilla

Tuloksellista juridiikkaa

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Maksuvaikeustilanteista

Vaihtoehdot maksuvaikeustilanteissa

- Velkaneuvottelut
- Yrityssaneeraus
- Konkurssiin hakeutuminen oma-aloitteisesti

- Haastavissa tilanteissa auttaa, kun yhtiön asiakirjat ovat kunnossa: perustana mm. osakeyhtiölaki, kirjanpitolaki ja yrityksen hyvään hallintotapaan liittyvät velvoitteet ja menettelytavat

Tuloksellista juridiikkaa

Oikeuskäytäntöä

- KKO 2009:69
- **Yhtiön läheiset olivat antaneet takauksen yhtiön velasta eräälle velkojalle**
- **Ennen konkurssia yhtiö maksoi velan, jolloin takaajat vapautuivat takausvastuustaan**
- Yhtiön yhtiökokouksessa oli päätetty liike-toiminnan lopettamisesta kannattamattomana ja loppuunmyynnin aloittamisesta velkojen maksamiseksi. Varoja oli kertynyt loppuunmyynnistä 430 000 euroa. Saatavia oli suoritettu valikoiden. Riita-asiassa kyseessä ollut maksu oli loppuunmyynneistä kertyneihin varoihin nähden määrältään huomattava.
- Maksua ja siitä seurannutta takaajien vapautumista takausvastuustaan pidettiin takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 1 ja 5 §:n nojalla järjestelynä, jolla oli sopimattomasti suosittu takaajia muiden velkojien kustannuksella
- Järjestely, jolla takaajat ovat vapautuneet takausvastuustaan, peräytyy TakSL 5 §:n nojalla. Järjestelyn peräytyessä he ovat TakSL 15.3 § nojalla velvollisia yhteisvastuullisesti korvaamaan pesälle vastuunsa arvon.
- **Takaajat olivat velvollisia korvaamaan vastuunsa arvon konkurssipesälle riippumatta siitä, olisiko maksu ollut peräytettävissä velkojalta. (Ään.)**

Oikeuskäytäntöä

- KKO 2009:70
- Oy:n tj oli maksanut yhtiön velkoja valitsemilleen velkojille sen jälkeen, kun yhtiössä oli tehty päätös liiketoiminnan lopettamisesta ja loppuunmyynnistä
- Kysymys **velkojansuosinnan** tunnusmerkistön täyttymisestä. (Ään.)
- Osaan maksuista oli käytetty loppuunmyynnistä saatuja rahavaroja, osaan yhtiön käyttöomaisuutta
  - Syytteen **jälkimmäiset neljä kohtaa perustuivat rikoslain 39 luvun 6 §:n 3 kohtaan eli suoritukset oli tehty tavaramaksuna**, jota oli pidettävä sanotun lainkohdan tarkoittamana **epätavallisena maksuvälineenä**
- Taustalla tietoisuus ylivelkaisuudesta, sekä konkurssin uhasta; määräävässä asemassa olevalla tarve suojata saatavansa epätavallisin keinoin; jos toimivalla johdolla oli pyrkimys jatkaa liiketoimintaa jossain muodossa, se todennäköisesti halusi turvata hyvät suhteet keskeisiin tavarantoimittajiin ja rahoittajiin
- Jos velallinen pystyy osoittamaan tosiasiallisesti voivansa tyydyttää kaikki velkojansa, kysymys ei ollut velkojansuosinnasta
- KKO katsoi yhtiön olleen kyvytön täyttämään veloitteensa ja R:n olleen tietoinen tästä seikasta. Näin ollen rangaistusvastuun edellytyksistä täyttyvät sekä **yhtiön kyvyttömyys veloitteidensa täyttämiseen että siihen liittyvä R:n tahallisuus**
- Yhtiön velkoja on maksettu myymällä tietyille yhtiön velkojille yhtiön käyttöomaisuutta ja kuittaamalla kauppahinnalla yhtiön ostovelkoja sen jälkeen, kun yhtiössä oli tehty nimenomainen päätös liiketoiminnan lopettamisesta. Suoritukset on siten tehty **epätavallisin maksuvälinein olosuhteissa, jotka huomioon ottaen maksuja ei voida pitää tavanomaisina**

Oikeuskäytäntöä

- KKO 2004:46
- Syyte **verorikkomuksesta** kiistettiin väittein, että verojen maksamatta jättäminen oli johtunut **maksukyvyttömydestä**. Kysymys siitä, mitä maksukyvyttömyys merkitsee rikoslain 29 luvun 4 §:n tunnusmerkistössä. (Ään.)
- Rikoslaki 29 luku 4 § Verorikkomus (nyt voimassa oleva)
  - Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle **taloudellista hyötyä** jättää muun syyn kuin maksukyvyttömyyden tai tuomioistuimen määräämän maksukiellon takia määräjassa suorittamatta
  - 1) ennakonpidätyksen, lähdeveron tai tilitettävän varainsiirtoveron,
  - 2) kalenterikuukaudelta lasketun liikevaihtoveron tai vastaavan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron,
  - 3) tilitettävän arvonlisäveron tai
  - 4) työnantajan sosiaaliturvamaksun
  - on tuomittava, jollei teko ole rangaistava veropetoksena, verorikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

KKO 2004:46 jatkuu

- Sen jälkeen, kun yhtiön hallitus oli 19.3.1997 todennut liiketoiminnan jatkamisen edellytysten puuttuneen, yhtiö on maksanut hovioikeuden tuomiossa selostetut, yhteismäärältään 31 179,76 markan **laskut**, joista osa oli erääntynyt maksettavaksi jo huomattavasti aikaisemmin, sekä kolmen työsopimussuhteisen työntekijän palkat yhteensä 16 025,90 markkaa. Kaikki mainitut suoritukset ovat olleet välttämättömiä liiketoiminnan välittömäksi jatkamiseksi Y Oy:ssä
- Lisäksi yhtiö on kirjanpidon mukaan maksanut toukokuussa **palkkaa** A:lle ja hänen pojalleen sekä B:lle kullekin 25 000 markkaa samoin kuin heidän asuntojensa vuokria yhteensä 6 445 markkaa
- Yhtiö on myös **lyhentänyt osakaslainaansa** B:lle 2 667,00 markkaa ja **maksanut A:n pojalle osakslainan** eli yhteensä 14 191,30 markkaa
- Kun otetaan huomioon, että **arvonlisävero on jätetty tilittämättä** 15.4.1997 noin 25 700 markkaa ja 15.5.1997 noin 14 800 markkaa, on ilmeistä, että edellä lueteltuja muita suorituksia, erityisesti vastaajien itsensä ja A:n pojan hyväksi tulleita, on voitu tehdä juuri sen vuoksi, että käytettävissä olleet varat on ohjattu noihin tarkoituksiin eikä arvonlisäverojen maksamiseen
- Käräjäoikeus rikoslain 29 luvun 4 §:n ja 5 luvun 1 §:n nojalla tuomitsi A:n ja B:n 70 päiväsakkoon
  - HO: A ja B olivat syyllistyneet käräjäoikeuden heidän syykseen lukemaan verorikkomukseen, eikä muuttanut käräjäoikeuden tuomion lopputulosta
  - KKO: Hovioikeuden tuomion lopputulosta ei muutettu

Tuloksellista juridiikkaa

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Riitojen ratkaisuun liittyviä seikkoja ja
vinkkejä valmistautumisesta
riitatilanteisiin etukäteen

Riidanratkaisukeinoista ja -lausekkeista

- Neuvottelut
- Sovittelu
- Tuomioistuinkäsittely
- Välimiesmenettely

- **Miksi riidanratkaisulauseke?**
  - Sopimusta tehtäessä osapuolet ovat yhteistyöhalukkaita – riidan aikana tätä ei usein enää ole
  - Sopimus suositeltavaa tehdä aina tehdä kirjallisena
  - Riidanratkaisulauseke antaa osapuolille mahdollisuuden päättää itse riidanratkaisusta

Tuomioistuinkäsittely

- Käräjäoikeus -> Hovioikeus -> Korkein oikeus
  - Oikeudenkäyntikulut kasvavat joka kierroksella
  - Ratkaisijoiden osaaminen vaihtelee
  - Kokonaiskesto helposti vuosia

Tuloksellista juridiikkaa

Lindblad

Tuloksellista juridiikkaa

Kiitos mielenkiinnostanne!